

Sygn. akt V ACa 732/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2017r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucjan Modrzyk
Sędziowie:	SA Olga Gornowicz-Owczarek SO del. Katarzyna Sznajder (spr.)
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2017r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa F. F. i R. F.

przeciwko (...)Spółce Akcyjnej w B.

o naprawienie szkody

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 13 października 2016r., sygn. akt II Cgg 30/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Olga Gornowicz-Owczarek	SSA Lucjan Modrzyk	SSO del. Katarzyna Sznajder
-----------------------------	--------------------	-----------------------------

Sygn. akt V ACa 732/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem sąd zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powodów F. (F.) F. oraz R. (R.) F. solidarnie 288.855,79 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 kwietnia 2016 r., oddalił powództwo

w pozostałej części. Orzekł również o kosztach procesu w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie 7.217 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku 27.184,47 z tytułu kosztów sądowych.

Rozstrzygnięcie poprzedził ustaleniem, że R. (R.) F. i F. (F.) F. są właścicielami nieruchomości położonej w J. przy ul. (...), obejmującej działkę nr (...), zapisanej w księdze wieczystej KW Nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w R..

Nieruchomość powodów jest zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni zabudowy 82,6 m², kubaturze 444 m³ wymiarach 8,7 x 9,75 m. Budynek usytuowany jest we wschodniej części działki, w niewielkiej odległości od granicy, na lekko nachylnym w kierunku południowo wschodnim, wyglądającym jednorodnie terenie. Dojazd do obiektu jest od strony ulicy (...) i odbywa się poprzez zjazd indywidualny. Budynek mieszkalny jest budynkiem wolnostojącym, dwukondygnacyjny, podpiwniczonym. Ściany budynku generalnie zorientowane są w kierunkach: północ – południe, wschód – zachód. Budynek wybudowany został w 1960 r. w technologii tradycyjnej, murowanej. Ściany fundamentowe składają się z bloczków cementowych, a ściany nadziemne z cegły i pustaków pełnych, dach jest konstrukcji drewnianej, dwuspadowy, pokryty papą, schody są betonowe. Odprowadzanie wody opadowej z powierzchni połaciowych odbywa się rynnami i rurami spustowymi z PCW. Budynek nie był zabezpieczony na wpływy eksploatacji górniczej. W późniejszym czasie był ankrowany. Stan techniczny budynku, jak i rodzaj zastosowanych materiałów oraz sposób technicznego utrzymania jest dobry. Gospodarka remontowa budynku prowadzona jest w sposób prawidłowy.

W dniu 22 lipca 2003 r. strony zawarły ugodę, w której przyznano, iż w na skutek ruchu zakładu górniczego ujawniła się szkoda w budynku mieszkalnym w postaci: zawilgocenia ścian piwnic, pęknięcia ścian w wejściu do budynku, pęknięcia i wybrzuszenia posadzki z płytek wraz z podłożem betonowym i cokolikiem w wejściu do budynku, deformacji nawierzchni podwórza, opaski i chodnika z płytek betonowych i kostki brukowej połączona z pęknięciami poszczególnych elementów. Uzgodniono, iż naprawienia uszkodzeń dokona pozwana i nastąpi to poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego, a będzie polegać na: wykonaniu izolacji zewnętrznej z folii wokół budynku, naprawie pęknięcia ścian w wejściu do budynku, rozebraniu wybrzuszonej posadzki z płytek wraz z podłożem betonowym i cokolikiem w wejściu do budynku i ponownym wykonaniu, przełożeniu zdeformowanej nawierzchni podwórza, opaski i chodnika z płytek betonowych i kostki brukowej wraz z obrzeżami z wymianą spękanych elementów i wykonaniu robót towarzyszących, malarskim i porządkowych. W dniu 16 czerwca 2010 r. strony zawarły kolejną ugodę, w której przyznano, iż na skutek ruchu zakładu górniczego ujawniła się szkoda w budynku mieszkalnym w postaci: wychylenia z pionu w kierunku południowo-zachodnim, pęknięć i zarysowań ścian wewnętrznych, tynków na sufitach, posadzek betonowych w piwnicach, miejscowych zawilgoceń i odpadania tynków ściennych w piwnicach oraz tynków zewnętrznych na przedsionku, licznych pęknięć i posiatkowań tynków na elewacji, deformacji i zapadnięcia opasek z płyt betonowych i obrzeży oraz chodnika z kostki brukowej. Uzgodniono, iż naprawienie uszkodzeń nastąpi poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego, a będzie polegać na: rozkuciu i zabetonowaniu pęknięć ścian i posadzek betonowych w piwnicach, odbiciu zawilgoconych tynków ściennych w piwnicach i ponownym wykonaniu, przeżyłowaniu zaprawą klejową pęknięcia ścian na parterze i poddaszu, przeżycowaniu lub zatarciu zaprawą zarysowań tynków na ścianach i sufitach, odbiciu spękanych tynków na przedsionku i ponownym wykonaniu po osiatkowaniu, wzmocnieniu ściany zachodniej przedsionka dodatkową ścianką żelbetową poniżej terenu, przeżyłowaniu zaprawą klejową pęknięć tynków na elewacji, zatarciu zaprawą zarysowanych tynków po osiatkowaniu, przełożeniu zdeformowanych opasek z płyt betonowych i obrzeży oraz chodników z kostki brukowej wraz z obrzeżami, wykonaniu izolacji zewnętrznej ściany północnej i zachodniej z emulsji i folii oraz odwodnieniu tych ścian za pomocą rur drenarskich o śr. 80 mm z podłączeniem do istniejącej kanalizacji i wykonaniu robót towarzyszących, malarskich i porządkowych. W piśmie z dnia 18 lutego 2013 r. powód F. F. zgłosił pozwanej wystąpienie szkód i zażądał wypłaty jednorazowego odszkodowania. W ramach prowadzonego przedsądowego postępowania ugodowego strony nie doszły do porozumienia w zakresie sposobu naprawienia występujących na nieruchomości powodów szkód.

Sąd ustalił ponadto, że znaczna większość eksploatacji w rejonie budynku powodów prowadzona była i będzie przez Kopalnię (...). Eksploatacja pokładów węgla w KWK (...) prowadzona jest od 1916 r., w pięttrze pomiędzy poziomem 100 m a 700 m i w ograniczonym zakresie podpoziomowo (poniżej poziomu 700 m). Eksploatację prowadzono w 64 pokładach warstw orzeskich, rudzkich i siodłowych. Prowadzona była na całym obszarze górniczym kopalni, jednak z różnym natężeniem i w różnych jego częściach. W rejonie nieruchomości powodów kopalnia prowadziła eksploatację pokładów: (...) w latach 1961 r. - 1964 r., (...) w latach 1962 r. - 1965 r., (...) w latach 1964 r. - 1968 r., (...) w latach 1965 r. - 1968 r., (...) w latach 1980 r. - 1984 r., (...) łd. w latach 1984 r. - 1986 r., (...) w latach 1985 r. - 1987 r., (...) w latach 1988 r. - 1990 r., (...)w latach 1989 r. - 1991 r., (...) w latach 1988 r. - 1991 r., (...)w latach 1995 r. - 1998 r., (...)w latach 1996 r. - 1997 r., (...)w latach 1993 r. - 1997 r., (...) w latach 1997 r. - 1998 r., (...) w latach 1993 r. - 1997 r., (...)w latach 2000 r. - 2002 r., (...) w latach 2003 r. - 2005 r. Sumaryczne wpływy wszystkich eksploatowanych w rejonie przedmiotowego budynku bez zmniejszenia upływem czasu, wyniosły: obniżenie $W=15045$ mm, nachylenie terenu $T=2,0$ mm/m, odkształcenia poziome $E=-25,7$ mm/m – ściskanie, promień krzywizny powierzchni terenu $R=1,8$ km – I, V, V (kategoria V jest najwyższą kategorią deformacji terenu górniczego). Natomiast sumaryczne (odkształcenia i promień krzywizny) wpływy zmniejszone upływem czasu wyniosły $W=15045$ mm, nachylenie terenu $T=2,0$ mm/m, odkształcenia poziome $E=-15,3$ mm/m – ściskanie, promień krzywizny powierzchni terenu $R=2,2$ km – I, V, V. Powyższe wartości świadczą o silnym, negatywnym oddziaływaniu na budynek powodów, sumarycznego wpływu eksploatacji, prowadzonych przez KWK (...) i (...). Sumaryczne obniżenie na reperze(...), zlokalizowanym na budynku powodów, od 1999 r. do 2012 r. wyniosło 2196 mm, z czego największe obniżenie w ostatnim czasie 175 mm nastąpiło w okresie od 2008 do 2010 r., następne pomiary, kończące się 2012 r. nie miały wartości większej niż 4 mm rocznie. Sumaryczne obniżenie na reperze (...), zlokalizowanym około 110 m na północny wschód od budynku powodów, od 1999 r. do 2012 r. wyniosło 2181 mm, z czego największe obniżenie w ostatnim czasie 379 mm nastąpiło w okresie od 2008 r. do 2010, następne pomiary kończące się w 2012 r., nie miały wartości większej niż 8 mm rocznie. Sumaryczne obniżenie na reperze (...), zlokalizowanym około 220 m na północny zachód od budynku powodów, od 1999 r. do 2012 r. wyniosło 2151 mm, z czego największe obniżenie w ostatnim czasie 398 mm nastąpiło w okresie od 2008 r. do 2010, następne pomiary kończące się w 2012 r. nie miały wartości większej niż 5 mm rocznie. Nieruchomość powodów znajduje się na dnie niecki osiadania, spowodowanej prowadzonymi eksploatacjami, której jakby drugie centrum znajduje się około 450 m na południe od budynku, w tym centrum niecki osiadanie wynosi około 16 m, natomiast w rejonie nieruchomości wytworzyło się plato siadania około 15 m. Sumaryczne więc, abstrahując od pojedynczych eksploatacji, które mogły powodować różne osiadania w różnym czasie, osiadanie w rejonie budynku powodów w chwili obecnej jest prawie równomierne, zarówno pod budynkiem, jak i w jego otoczeniu z tendencją do lekkiego zapadania w kierunku wschodnim i południowym, jednak nie w takim zakresie, jak pomierzone wielkości pochylenia budynku i jego poziomów, które musiały być spowodowane wcześniejszą eksploatacją z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku. W rejonie budynku obniżenie będzie wynosiło około 7 m, a przedmiotowa nieruchomość znajdzie się na dość silnie nachylnym skłonie niecki osiadania, która będzie zapadać na południe. Więc obecne, największe pochylenie budynku w kierunku południowym będzie się pogłębiać. Ważnym czynnikiem powodującym szkody w obiektach powierzchniowych jest efekt występującego sumowania się (superpozycji) wpływów eksploatacji w poszczególnych pokładach węgla. Każda kolejna eksploatacja powoduje uaktywnianie się procesów osiadania wywołanych eksploatacjami poprzednimi i powiększa nieckę osiadania. W rejonie budynku poziom wodonośny jest na głębokości około 10 m, więc znacznie poniżej fundamentów budynku i prowadzone eksploatacje nie powinny w jakiś znaczący sposób oddziaływać na stosunki hydrogeologiczne w tym rejonie i nie mogły mieć wpływu na deformacje gruntu i uszkodzenia budynku powodów. W odległości około 20 m na północ od przedmiotowej nieruchomości, w stropie karbonu znajduje się wychodnia uskoku II, o przebiegu wschód-zachód, którego zrzut wynosi około 10-15 m. Wychodnia uskoku B, również o przebiegu wschód-zachód, o zrzucie około 40 m na północ, znajduje się około 200 m na północ od niego. W rejonie budynku, na północ od niego występują dodatkowo uskoki poprzeczne o kierunkach północ-południe. Wokół terenu przedmiotowego budynku nie występują deformacje nieciągłe, leje czy zalania, jednak ze względu na występowanie w rejonie budynku powodów stref wychodni uskoku, mogących uaktywniać się bez względu na prowadzoną, czy zaprzestaną w ich rejonie eksploatację, nie można wykluczyć, że uskoki te będą się uaktywniać podczas prowadzonych kolejnych, wielokrotnych eksploatacji i dodatkowo wpływać na możliwość uszkodzenia budynku. W okresie od 1 czerwca 2010 r. do 26 kwietnia 2014 r., w

odległości do 2 km od przedmiotowego obiektu nie wystąpiły wstrząsy o energii równej lub większej niż $1,0 \times 10^{(5)}$ J. Można więc wykluczyć wpływ aktywności sejsmicznej, spowodowanej działalnością górniczą, na szkody występujące w budynku powodów.

W rejonie budynku powodów kopalnia planuje prowadzić eksploatację następujących pokładów, prowadzoną systemem ścianowym z zawałem stropu:

- (...) w latach 2014 r. - 2016 r.
- (...) w latach 2015 r. - 2020 r.
- (...) w latach 2017 r. - 2020 r.
- (...) w latach 2022 r. - 2028 r.
- (...) w latach 2026 r. - 2034 r.
- (...) w latach 2028 r. - 2038 r.
- (...) w latach 2035 r. - 2044 r.
- (...) w latach 2038 r. - 2050 r.
- (...) w latach 2039 r. - 2044 r.

Zasadniczą szkodą występującą w budynku jest jego znaczne wychylenie z pionu - wychylenie ściany wynosi 26 ‰. Wychylenie powyżej 25 ‰ uważa się za niedopuszczalne z uwagi na bezpieczeństwo użytkowania budynków. Stopień uciążliwości użytkowania przedmiotowego budynku, ze względu na zmierzone wychylenia przekracza 20 ‰, wobec czego został zakwalifikowany do uciążliwości dużej. Wyniki pomiarów odchyleń budynku i pochyleń podłóg i sufitów świadczą o tym, że proces deformacji ciągłych terenu, a co za tym idzie oddziaływanie na budynek podlega dalszym zmianom.

Ponadto w budynku mieszkalnym powodów występują uszkodzenia w postaci:

- pęknięcia i zarysowania ścian zewnętrznych,
- pęknięcia ścian wewnętrznych,
- pęknięcia posadzki cementowej, nadlanej o ponad 40 cm, w piwnicy,
- pęknięcia płytek posadzkowych w łazience (20 sztuk),
- fragmentaryczne zawilgocenie ścian w piwnicy,
- zarysowanie komina,
- zniszczenia nadproża,
- pofałdowanie paneli sufitowych,
- deformacja stolarki okien i drzwi.

Powyższe uszkodzenia są szkodami powstałymi po 2010 r., gdyż w 2010 r. występujące wówczas uszkodzenia zostały usunięte i odebrane przez pozwaną protokołem końcowego odbioru.

Wychylenie obiektu przekraczające 20 % oznaczają, że powinna zostać wykonana rektyfikacja bryły budynku jedną ze stosownych metod. Stopień zużycia technicznego budynku mieszkalnego powodów zgodnie z metodą czasową Rossa wynosi 30,82 %. W związku z powyższym koszt wzniesienia budynku mieszkalnego z uwzględnieniem zużycia naturalnego wynosi 215.376,66 zł brutto. W celu odtworzenia przedmiotowego budynku w tej samej lokalizacji oraz o takich samych parametrach technicznych należy również dokonać rozbiórki budynku i koszty z tym związane są również kosztami robót odtworzeniowych. Wysokość tych kosztów nie jest uzależniona od stanu technicznego budynku i wartości jego zużycia. Według biuletynu cen robót przygotowawczych (...) średni koszt rozbiórki 1 m³ kubatury brutto obiektu mieszkalnego wynosi 49,37 zł netto. Po uwzględnieniu współczynnika regionalnego dla robót rozbiórkowych, wynoszącego 1,001 dla województwa (...) oraz podatku VAT wartość robót rozbiórkowych budynku mieszkalnego wynosi 23.697,58 zł brutto. Do kwoty tej doliczyć należy także koszty związane z utylizacją gruzu z rozbiórki budynku powodów. Koszt wywiezienia gruzu wynosi 14.775,07 brutto. W celu otrzymania ilości wagowej gruzu koniecznego do wywozu i utylizacji należy pomnożyć obliczone wartości (ilość gruzu) przez ciężar objętościowy. Cena za utylizację gruzu budowlanego (kod odpadu: (...)) na pobliskim składowisku (...) Sp. z o.o. w J. przy ul. (...) wynosi 85 zł. Uwzględniając podatek VAT koszt utylizacji gruzu wynosi 35.006,48 zł brutto. W związku z powyższym koszt jaki muszą ponieść powodowie do odtworzenia przedmiotowego budynku wynosi 288.855,79 zł brutto (215.376,66 zł + 23.697,58 zł + 14.775,07 zł + 35.006,48 zł). Dokonując analizy prawnej sąd wskazał, że skoro szkody, których naprawienia domagają się powodowie ujawniły się po remoncie wykonanym w 2010 roku (wcześniej istniejące szkody zostały naprawione zgodnie z ugodą) dla oceny zasadności roszczeń powodów zastosowanie mieć będą przepisy ustawy prawo górnicze i geologiczne z dnia 4 lutego 1994 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r., Nr 228, poz.1947 z późn. zm.), albowiem do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. – kiedy to w życie weszła aktualnie obowiązująca ustawa - stosuje się przepisy poprzedniej ustawy z 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tak też m.in. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 29 stycznia 2014 r., I ACa 635/13, LEX nr 1437968 oraz w wyroku z dnia 5 lutego 2014 r., V ACa 635/13, LEX nr 1437984).

Sąd wskazał na brzmienie art. art. 91 ust.1 i 2 oraz art. 97 a także art.92 i art. 94 oraz 95 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze i uznał, powództwo za uzasadnione. W zakresie podnoszonego zarzutu przedawnienia sąd wskazał, że skoro powodowie wystąpili z pozwem w niniejszej sprawie w dniu 9 października 2013 r., a szkody, które zaczęły się pojawiać po zawarciu ugody z dnia 16 czerwca 2010 r. i nie miały charakteru nagłego, a ich powstawanie i ujawnienie było rozciągnięte w czasie, to do przedawnienia nie doszło, ponieważ wniesienie przez powodów pozwu, stosownie do art. 123 § 1 pkt 1 k.c. spowodowało przerwę biegu przedawnienia.

W oparciu o dowody zebrane w sprawie, w tym opinię biegłych sądowych z zakresu budownictwa Sąd ustalił, że oddziaływanie wpływów pozwanej po 2010 r. doprowadziło do konieczności naprawy szkody poprzez rektyfikację, a przy uwzględnieniu, że na skutek działalności pozwanej budynek dalej będzie się pochylał stwierdzić należało, że naprawienie szkody poprzez przywrócenie stanu poprzedniego jest ekonomicznie nieuzasadnione.

Dotychczasowy sposób naprawy poprzez poziomowanie podłóg okazał się na skutek dalszego pochylania niewystarczający. Zwrócić przy tym należy uwagę na fakt, że jak wynikało z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa M. S. już poprzednio trudno było mówić o przywróceniu stanu poprzedniego, skoro w wyniku poziomowania podłóg doszło do znacznego obniżenia wysokości pomieszczeń. Opierając się na opinii biegłego sądowego K. M., która w zasadniczej części nie była kwestionowana, Sąd ustalił wartość jednorazowego odszkodowania, stosownie do przytoczonego art. 95 ustawy prawo geologiczne i górnicze, na kwotę 288.855,79 zł i kwotę tę zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., od dnia 13 kwietnia 2016 r., tj. dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej (k.497) opinii biegłego sądowego K. M., w której wyliczona została wysokość należnego odszkodowania. W ramach odszkodowania Sąd uwzględnił również koszt rozbiórki budynku i wywozu gruzu na wysypisko w J.. Sąd Okręgowy w tym zakresie uznał, że skoro uszkodzenie budynku pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z ruchem zakładu górniczego pozwanej, a skutkiem tego uszkodzenia jest konieczność dokonania rozbiórki budynku, to powodom przysługuje roszczenie odszkodowawcze obejmujące koszty tejże rozbiórki. Za bezzasadny uznał zarzut zawyżenie

kosztów rozbiórki o opłatę za przyjęcie gruzu, ponieważ z uzyskanych informacji wynika, że skoro powodowie nie zamieszkują w uszkodzonym budynku i nie są zameldowani jako mieszkańcy Gminy, to nie przysługuje im prawo bezpłatnego składowania gruzu. Wbrew twierdzeniom pozwanej powodowie nie mają również możliwości składowania gruzu na terenie wysypiska w J., ponieważ zostało ono zamknięte.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. uznając, że powodowie ulegli jedynie w nieznaczej części co uzasadniło obciążenie w całości kosztami postępowania pozwana. Jednocześnie Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 j.t.) w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku sumę 27.184,47 zł z tytułu kosztów sądowych, na którą złożyła się opłata sądowa od pozwu oraz wydatki na opinię biegłych sądowych.

Wyrok w części zasądzającej kwotę 73.479,13 zł jako odszkodowanie za koszty rozbiórki budynku oraz w zakresie kosztów procesu zaskarżył pozwany zarzucając sądowi naruszenie przepisów prawa procesowego to jest art. 227 w zw. z art. 233§ 1k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, że powodowie ponieśli uszczerbek majątkowy związany z kosztami rozbiórki i że roszczenie nie jest przedwcześnie.

Zarzucał również naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest:

- art. 363 § 1k.c. w zw. z art. 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 roku poprzez błędne przyjęcie, że powodowie ponieśli szkodę związaną z kosztami rozbiórki budynku mieszkalnego, która winna zostać naprawiona przez pozwaną poprzez zapłatę odszkodowania, pomimo tego, że koszty związane z rozbiórką nie zostały poniesione, ani nie zostały podjęte przez powodów żadne czynności faktyczne bądź prawne zmierzające do dokonania rozbiórki obiektu;

- art. 361 § 1i 2 k.c. w zw. z art. 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 roku poprzez błędne przyjęcie, że zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy działalnością górniczą pozwanej oraz zapłatę odszkodowania z tytułu kosztów rozbiórki pomimo tego, że budynek powodów nie został rozebrany i nie zagraża bezpieczeństwu, jak również nie zostały podjęte przez powodów żadne działania zmierzające do dokonania rozbiórki;

- art. 405 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powodów zwrotu kosztów rozbiórki pomimo braku podstawy prawnej świadczenia co skutkuje bezpodstawnym ich wzbogaceniem się.

W konsekwencji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie należnego odszkodowania o kwotę 73.479,13 zł oraz zmianę orzeczenia o kosztach postępowania przed sądem pierwszej instancji stosownie do wyniku sporu ewentualnie uchylene wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Skarżący wniósł również o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

apelacja jest nieuzasadniona, a podniesione w niej argumenty nie mogły doprowadzić do zmiany zaskarżonego orzeczenia. Dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne jak i prawne sąd odwoławczy przyjmuje za własne bez konieczności ponownego ich przywoływania. Uzupełniając jedynie o okoliczności przedstawione przez powodów na rozprawie apelacyjnej a dotyczące, tego że decyzją z dnia 13 lipca 2017 roku Starosta (...) udzielił pozwolenia na rozbiórkę i zatwierdził projekt rozbiórki budynku mieszkalnego położonego w J. przy ulicy (...).

W szczególności prawidłowo sąd ustalił, że dla oceny zasadności roszczeń powód zastosowanie znajdują przepisy ustawy z 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze, w tym zakresie sąd odwoławczy podziela w pełni utrwalone już w judykaturze stanowisko, zgodnie z którym do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. – kiedy to

w życie weszła aktualnie obowiązująca ustawa - stosuje się przepisy poprzedniej ustawy z 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Szkada w budynku powodów powstała przed dniem wejścia przepisów obecnie obowiązującego prawa a zatem zastosowanie mieć będą przepisy wcześniejsze. Tym samym zarzuty pozwanej zgłoszone w apelacji a dotyczące naruszenia art.145 ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 roku już choćby z tego względu uznać należy za bezzasadne.

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że mimo sformułowania zarzutu w apelacji o sprzeczności ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego strona pozwana nie wskazała na nie w uzasadnieniu środka zaskarżenia. Jej argumenty sprowadzały się do uwypuklenia, że sąd przy ocenie zakresu poniesionej przez powodów szkody nie wziął pod uwagę, że powodowie nie ponieśli szkody związanej z kosztami rozbiórki budynku, których pozwana co do wysokości nie kwestionowała, co miało świadczyć o tym, że zasadność poniesienia kosztów rozbiórki w najbliższym czasie nie została wykazana a roszczenie jest przedwczesne.

Z argumentacją skarżącej nie można się zgodzić. Z niekwestionowanej przez pozwaną opinii biegłego wynika bowiem, że naprawa budynku nie jest nie tylko ekonomicznie nieopłacalna, ale również bezprzedmiotowa. W budynku mieszkalnym powodów maksymalne wychylenie ściany wynosi 26 ‰. Wychylenie powyżej 25 ‰ uważa się za niedopuszczalne z uwagi na bezpieczeństwo użytkowania budynków. Stopień uciążliwości użytkowania przedmiotowego budynku, ze względu na zmierzone wychylenia przekracza 20 ‰, wobec czego został zakwalifikowany do uciążliwości dużej. Wyniki pomiarów odchyień budynku i pochyłeń podłóg i sufitów świadczą o tym, że proces deformacji ciągłych terenu, a co za tym idzie oddziaływanie na budynek podlega dalszym zmianom. Eksploatacja złóż kopalnianych , która będzie miała dalszy negatywny wpływ na budynek planowana jest do 2044 roku. Okoliczności te świadczą jednoznacznie o tym, że ewentualne zamieszkiwanie w tym budynku jest niemożliwie - zagraża on bezpieczeństwu użytkowników- a skoro naprawienie szkody nie będzie polegało na przywróceniu do stanu poprzedniego celowym, a wręcz koniecznym jest jego rozbiórka. Obecnie decyzją z dnia 13 lipca 2017 roku Starosta (...) udzielił pozwolenia na rozbiórkę i zatwierdził projekt rozbiórki budynku mieszkalnego, którego dotyczy postępowanie. Prowadzi to do jednoznacznego wniosku, że istnieje konieczność jego rozbiórki w tym poniesienia jej kosztów.

Ponieważ uszkodzenie budynków pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z ruchem zakładu górniczego pozwanej, a skutkiem tego uszkodzenia jest konieczność dokonania rozbiórki obiektów, powodom przysługuje roszczenie odszkodowawcze obejmujące koszt tejże rozbiórki. Odszkodowanie powinno zatem obejmować naprawienie całej szkody, w tym wypadku także tej jej części obejmującej koszty rozbiórki obiektów, które jak wskazano wyżej, muszą zostać poniesione. Nie można wymagać od powodów jako właścicieli nieruchomości, by wbrew zasadom racjonalnego gospodarowania swoją nieruchomością, utrzymywali znajdujące się na niej uszkodzone, nienadające się do remontu i użytku objekty. I stanąć należy na stanowisku, że roszczenie to znajduje podstawę w treści art. 95 ust. 1 prawa geologicznego i górniczego i art. 361k.c., a zarzuty apelacji naruszenia przepisów prawa materialnego są bezzasadne.

Z tych względów na podstawie art. 385k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w z wz. § 2 pkt 6 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2016 roku zmieniające rozporządzenie z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSA Olga Gornowicz-Owczarek SSA Lucjan Modrzyk SSO del. Katarzyna Sznajder